

DE UITRUSTING DER VISSCHERSHAVEN VAN ZEEBRUGGE EN DE VISCHHANDEL.

Door P. VANDAMME,
Beheerder der « Cie des Installations Maritimes de Bruges ».

De visschershaven werd in 1906 gegraven.

Ze bestond uit een dok van 150 m. lengte op 80 m. breedte, met oevers in steenen glooiing; op den oostkant bevond zich een 100 m. lang houten staketsel en ten Zuiden een kleine kalfaterbank. Een gekalijde straat verschaftte toegang tot deze kom, die eene diepte van 0.50 m. bij lage tij had.

Daar was niets anders. Op de omliggende gronden, bestaande uit duinen en moerassen, stonden enkele houten barakjes, schuilplaats voor tolbeambten, smokkelaars en visschers.

Van toen af zetten de sloepen zich niet meer op het strand van Heist. Ze richtten zich naar die schuilhaven, waar plaats was voor 40 booten met platten bodem.

De haven bevond zich vrijwel nog in denzelfden toestand in 1928, toen de vloot 90 motorsloepen telde. De kom was verdiept geworden tot 3.50 m. bij laag water, een primitief gebouw werd gebezigd als vischmijn, en aan den zuidkant, op een terrein door de Domeinen per jaar verhuurd, waren enkele werven, werkplaatsen, stapelhuizen en schenklokalen opgerezen, als een bed paddestoelen, goede en slechte dooreen.

Te dien tijde was de haven eene hel.

De sloepen lagen er, vastgemeerd aan het krakend staketsel, verstrengeld als een onontwarbaar kluwen, hotsend en botsend onder de stooten van den westerwind, om somtijds met losgerukte meertrossen, elkaar te bespringen, te verbrijzelen en aan den grond te loopen. Aldus werd eens, op één nacht, voor 50,000 fr. schade veroorzaakt.

Als het uur dan kwam, waarop de vloot binnenliep, werd het een echte warboel; elke meter staketsel was de oorzaak van een twist; gevloek en geraas der motoren mengden zich dooreen; rondom de vischmijn lagen de dieven op de loer

naar de gevulde manden; de koopen visch werden uitgestald in de verschgroeiende zomerzon, ofwel in den snijdenden adem van den noorderwind. Niet zelden kwam het tot een vuistgevecht.

In 1921, sloeg eene commissie van specialisten de oogen op dit onrustbarend lijf, dat zijn leven wilde uitleven. Een schoon verslag en een schoon ontwerp zagen het daglicht, doch bleven zonder gevolg tot in 1928. Zeebrugge ontsnapte niet aan de wet, volgens dewelke, over het algemeen, de onweerstaanbare kracht der gebeurtenissen ertoe noodig is, om de menschen tot handelen te nopen.

Vanaf 1922 tot in 1928, stelde de Minister van Openbare Werken ieder jaar voor tot een begin van uitvoering van het ontwerp over te gaan en vroeg daartoe een krediet van één millioen frank. Telken jare weigerde de Minister van Financiën. Voor ons, Bruggelingen, was die behandeling des te pijnlijker, daar we zagen hoe gedurende dezelfde jaren, millioenen bij tientallen voor de visschershaven van Oostende besteed werden.

Eindelijk haalde Minister Baels, in 1928, den slag thuis. De wateroppervlakte van het visschersdok werd verdubbeld en er werden 90 m. betonnen staketsel bijgebouwd. Dit werk was voltooid in het begin van 1931 en kostte 6 millioen. De uitbreiding was onvoldoende, doch de bres was geslagen.

Burgemeester Van Hoestenberghede deed nieuwe voetstappen. Den 30 December 1931, was hij op het punt zijn pogingen te zien slagen : op die dagteekening had de aanbesteding plaats voor de uitbreidingswerken van het dok en het oprichten van een kaaimuur. Op 31 December, maakt de Minister van Financiën, met een pennetrek, een streep door het krediet. In September 1932, ontmoette M. Van Hoestenberghede in den heer Sap, den minister die voor de tweede maal de geldkast opende.

In November 1932, wordt definitief een begin gemaakt met de degelijke toerusting van de haven.

De inrichting, welke wij thans onder de oogen hebben, stelt de basis daar van een groote visschershaven.

Het nieuwe tijdok strekt zich uit over een lengte van 350 m.; de zuidelijke oever ervan bestaat uit een kaaimuur van 218 m. en een staketsel van 90 m.; langs den noordkant, worden de palen in den bodem geheid, waarop een nieuwe kaaimuur, ter lengte van 200 m., gebouwd zal worden. Dit

werk zal eene uitgave van 2,650,000 fr. vergen. Langs de zuidelijke kaai, rijst de vischmijn op, die in April 1935 plechtig geopend werd. De Stad Brugge liet ze bouwen en gaf er 800,000 fr. voor uit; ze meet 90 m. lengte en 18 m. breedte; de verkoophalle ligt vlak tegenover de kaai, strekt zich over gansch de lengte van het gebouw uit en is 12 m. breed; de bewerkingen geschieden er buiten den wind, de koude en de zon. Bij deze halle is eene rij van 11 magazijnen aangesloten, die verhuurd worden aan de handelaars; daar bevinden zich ook de bureelen van de bestuursdiensten en van de N. M. van Spoorwegen; een steenweg en een spoorbaan loopen langsheen de magazijnen; de verhandelingen en verzendingen geschieden er gemakkelijk en snel.

Rondom de hierboven beschreven tijdokken en vischmijn, liggen 6 Ha. domeingronden, die sedert Augustus 1935 te koop gesteld zijn; belangrijke nijverheids- en handelsinrichtingen verheffen zich reeds of zijn in opbouw op de twee verkochte hectaren.

De waterleidingswerken en het aanleggen van de straten, die deze terreinen zullen doorkruisen en in volle waarde brengen, werden in aanbesteding gelegd; een riolennet zal volgen.

De laan Zeebrugge-Heist, die langsheen de gemelde terreinen loopt, is in aanbouw.

Een ontwerp tot verbreeding van het westdok en tot het bouwen van een slipway, werd opgemaakt en is thans aan de goedkeuring van den centralen dienst van Bruggen en Wegen onderworpen.

De Stad Brugge heeft beslist, in den loop van dit jaar, de vischmijn te vergrooten; de verruimingswerken zullen uitgevoerd worden langs den oostkant, op eene lengte van 48 m.

* * *

De bestanddeelen van den voorspoed eener visschershaven zijn velerlei en houden alle nauw met elkaar verband.

De aardrijkskundige ligging, de gemakkelijke bereikbaarheid, de behoeften van de markt, de technische en moreele vorming van de visschers, de ondernemingsgeest en het financiëel vermogen der handelaars, gunstige kredietvoorwaarden, een sociale wetgeving, de bestuurlijke organisatie, zijn zoo vele onmisbare factoren; evenwel, kunnen ze slechts dan ten

volle benuttigd worden als eene uitrusting, die aan alle behoeften beantwoordt, voorhanden is.

Wat baat een gunstige ligging, eene markt met een aanzienlijk verbruik, als de installaties de toerusting en het onderhoud niet veroorloven van een vloot, die in staat is zich op alle vischgronden te begeven, deze markt te bevoorraden en aan al hare behoeften te voldoen?

Sedert de uitbreiding van het noorddok, de opening van de nieuwe mijn en de verkoop van de domeingronden, is te Zeebrugge het verkoopcijfer ter vischmijn van 10 tot 20 miljoen frank gestegen en het aantal sloepen van 90 tot 135; de vaartuigen zijn degelijker toegerust en de motoren hebben een grooter kracht.

Zeker, er liggen aan dien vooruitgang verscheidene oorzaken ten gronde, waaronder de devaluatie en bepaalde contingententeeringsmaatregelen; het staat evenwel als een paal boven water dat de visschers van Zeebrugge-Heist, tot in 1931, fel gehandikapeerd waren en dat onze handelaars hun ondernemingsgeest beperkt zagen; ten voorbeelde, de ontoereikendheid der inrichtingen is oorzaak van de afwezigheid der groote motorsloepen en, diensvolgens, van de groote vischvangst te Zeebrugge.

De uitrusting is het grondbestandeel van een visschershaven. De prachtige installaties van de visschershaven van Oostende hebben aan de activiteit van de Oostendsche zeevisscherij nieuwe veerkracht geschonken, waarvan men de toedracht nog niet meten kan, terwijl de ellendigheid der haveninrichtingen te Blankenberge de markt aldaar hebben doen verdwijnen, die nochtans gerugsteund was door een rijk verleden, door veelvuldige proefnemingen en een stoere visschersbevolking.

Te Zeebrugge ontbreken wateroppervlakte, aanlegkaai en kalfatergelegenheid. Daaraan zullen de in uitvoering zijnde werken of het oprichten van den noorder-kaaimuur slechts ten deele verhelpen.

Onontbeerlijk is het, zoowel voor de huidige noodwendigheden als met het oog op de uitbating der groote visscherij, dat het ontwerp tot verbreeding van het westdok en het bouwen van een slipway, goedgekeurd en binnen den kortst mogelijken tijd ten uitvoer gebracht worden. « De waarde van een ontwerp ligt in de verwezenlijking ervan. »

Wij uiten den wensch dat deze werken in den loop van

1937 uitgevoerd mogen worden. Wij zijn ervan overtuigd dat ze, zoodra ze voltooid zijn, onvoldoende zullen blijken en wij gelooven dat er van stonden aan gedacht moet worden aan de verlenging van den noorder-kaaimuur, op gansch de lengte van het noorddok, en aan de verbreeding van den haveningang.

Men beschuldige ons er niet van te grootsch te willen zien : wij denken er op dat « it is not size that makes a port, but efficiency » en wij beseffen ook hoe waar het is « dat de toerusting de trafiek moet voorafgaan ». Omdat te Zeebrugge de uitrusting steeds na de trafiek kwam, werd de trafiek van meet af geremd.

* * *

Er is meer.

De visschershaven is de woning van allen die het leven ervan meeleven.

Een verwaarloosde woning brengt armoede en verwekt ontmoediging. Een net gehouden huis is een bron van welvaart en genot. Een degelijk uitgeruste visschershaven biedt aan de visschers, die in mist en stormen op de zeeën rondzwalpen, een veilig schuiloord en alle gelegenheid tot aanleggen, lossen en kalfateren; ze biedt aan de handelaars, die op de markten moeten strijden, alle gemak voor hunne verrichtingen, verhandelingen en verzendingen.

In dit wel geordend huis zullen dan gedijen dit vertrouwen en deze zelfbeheersching, waaruit de kracht der enkelingen en der natiën geboren wordt.
